

לכתחילה, הדרך לעלות, פרק כב' שימוש חכמים עמ' קה-קט.

- א. אחד מקניני התורה הוא: 'שימוש חכמים' ע"י שימוש חכמים הבחורים לומדים מרבם באופן ישיר ובאופן עקיף – מה נכון לומר, מה אפשר לומר ומה אסור לומר. כך הם מקבלים שכל ישר. (הגר"ג אדלשטיין, דרכי החיזוק ח"א ע"נ).
- ב. העיוני: 'עֲשֵׂה לְךָ רֵב' (אבות, א 1) נצרך לכל תחומי החיים: לימוד הלכה, מוסר, השקפה ועוד. בחור שלא מתייעץ עם רב – הוא מתייעץ עם יצרו 'יצרו הוא רבו'. (שם).
- ג. כמעט כל עניני 'השקפה' – לדעת מה צריך לקרב ומה צריך לרחק – נקנים רק ע"י שימוש ת"ח. (בן תורה ושיבה, עי"ט).
- ד. שימושה של תורה הוא בעצם הקשר עם הרב וההימצאות עמו, גם מבלי הלימוד בפועל. (כמבואר בברכות, ז: 'גדולה שמושה יותר מלימודה' שהרי באלישע נאמר: "אֲשֶׁר יֵצֵק מִים עַל יְדֵי אֱלֹהֵינוּ" (מלכים-ב ג, יא) ולא נאמר אשר למד).
- ה. הלימוד העיקרי לבחורים – הוא: לא מה שמלמדים אותם, אלא מה שהם רואים. 'דוגמא אישית של אדם המעלה – המלמדם ללא הפסקה את עדינות הנפש ואת אצילות הרוח, והם מרגישים אהבה והערצה אליו, ומשתדלים להדמות אליו וללכת בדרכיו. (הגר"ח גריינמן, מכתבי התעוררות, ח"ב ע"ה).
- ו. תלמיד שלא שימש כל צורכו, 'אפילו אם יהיה ראש ישיבה ופוסק הלכות – בר סמכא בתורה לעולם הוא לא יהיה'. (הגר"ש וולבה, עליו שור, ח"א ע"ו).
- ז. מצות עשה לדבוק בת"ח מתוך מטרה ללמוד ממעשיהם, שנאמר: "וּבֹ תְדַבֵּק" (דברים י, כ) (רמב"ם דעות פ"ו ה"ב).
- ח. הדבק בת"ח כדי לזכות בברכותיהם, או כדי ליהנות מעצותיהם, או כדי שיתפללו עליו, ולא כדי ללמוד ממעשיהם, לא קיים מצוה זו. (ספר המצות לרמב"ם, מ"ע ו).
- ט. תלמיד המבקש את קרבת רבו – ראוי ונכון שיחניף לו, וזה בכלל שימושה של תורה ובקשת התורה. (ואף שחנופה מידה גרועה היא – הכא שאני. ר' לייב מאלין, גבעות עולם).

אופן השימוש

- י. בחור שרוצה להתעלות – צריך שיהיה לו קשר תמידי עם רבותיו, הן בלימוד והן בשאר הענינים. רק כך הוא יושפע מאשיותם. (הגר"ג אדלשטיין, דרכה של תורה, ע"ה).
- יא. חשוב מאוד להתקשר לפחות עם אחד מרבני הישיבה, עם ראש הישיבה או אחד הרמ"ים, עם המנהל הרוחני, או המשגיח. (שימוש חכמים).
- יב. כדאי לבחור להעזר בדעת תורה של הרב. מה גם שברוב הפעמים הבחור טועה בשימת דגש על דברים פעוטי ערך לעומת דברים חשובים. (שם).

יג. קיימת סכנה גדולה לרוחניות של הבחור כאשר הוא מוטרד, מבולבל, שרוי בבעיה, נמצא במצב של חוסר ישוב הדעת. (דבר זה גרם לחטא העגל. הבלבול, מחמת שמה בושש לבוא, גרם את האפשרות לשטן לשכנע לעשות את העגל).

לפעמים טרדה קטנה – יכולה להטריד מאוד. לפעמים בעיה פשוטה – עושה את הבעיה לבלתי נסבלת. בכגון דא – חובה לגשת לאחד מרבני הישיבה. (לפעמים עצם הרצאת הבעיה המטרידה, היא כשלעצמה מהווה חלק נכר בפתרון. בעצם אמירת הבעיה – מסתדרים הדברים – וכל בפרט נראה במימד האמיתי שלו. במצב כזה הפתרון הוא הרבה יותר קל ומהיר).

יד. מי שמשתדל לקבל מרבו בכל זמן ובכל נושא, לא רק בתורה, אלא בכל תחום, בהליכותיו ובהנהגותיו – זוכה לרכוש את קנין 'שימוש חכמים' בהידור רב. (ראה להלן).

התבטלות והכנעה

יז. בזמנינו עיקר 'שימוש חכמים' הוא ההתבטלות לדברי הרב, לעשות ככל אשר יורהו הרב. (הגר"ג אדלשטיין, דרכי החיזוק, ח"ב עמ"ה).

יח. כדי לקנות תורה מרבני הישיבה – חובה להפעיל את מידת ההתבטלות בשיעור ניכר, הן בלימוד והן בכל שטחי החיים. (חינוך, מצוה תצה-תצו).

יט. אחד מסודות ההצלחה: ההכנעה לרב, 'שיהיה נכנע לשמוע לקבל דברי הרב, וכל שמשמים עצמו כנער במידת ההכנעה, ומטה אוזנו להיות שומע – הוא שמצליח לעלות ולהתעלות'. (הגרמ"י ליפקוביץ, דרכי החיים, עשי"ד, מעיד: 'אנחנו רואים מן הנסיון שפעמים מתחיל תלמיד את השנה והרי הוא פחות ברמת ההבנה, וכן אינו מצטיין בכשרונותיו, ובמשך הזמן עולה ומתעלה אף יותר מחבריו שבתחילת השנה הצטיינו ממנו, והרואים משתאים לדעת מהי סיבת הצלחתו, אלא שכל זה מכח שהיה נכנע לשמוע לקבל דברי הרב'. אדם שהכיר את הגרא"מ שך בעצירותו סיפר להגר"ג אדלשטיין, שלא היו נכרים על הגרא"מ שך דברים מיוחדים, אבל דבר אחד הוא זוכר שהיה בו מיוחד, שהיה הולך אחר הגרא"ז מלצר כל הזמן והיה מדבר אתו ושואל אותו, ולא היה עוזב אותו, וזו באמת הסיבה שנעשה גדול הדור: שימוש חכמים, שע"י ששימש את הגרא"ז – הלך בדרכו של הגרא"ז, דרכה של תורה, עז"ה).

כ. תלמיד שמעריך את רבו ונכנע לו – יוכל להשתמש בראייתו הבהירה והיו לו לעינים בכל אשר יפנה, הן בהנהגה מעשית והן בהשקפות עולם. (מכתב מאליהו, ח"א ענ"ט).

כא. ככל שהתלמידים ירצו יותר לקבל מרבים, כך יפתחו לרבים מעיינות החכמה משמים. (חת"ס, דרשות, ח"ב רלו ב).

כב. מידי פעם ידמין לעצמו כאילו רבו או אחד מגדולי הדור עומד לידו ומשוחח עמו שיתנהג בדרך התורה. (מלבד התועלת העצמית שבדבר, ע"י זה גם יקל עליו להמחיש לעצמו 'שהמלך הגדול, הקב"ה, אשר "מלא כל הארץ פָּבֹדוּ" (ישעיה ו, ג) – עומד עליו ורואה במעשיו, כדברי הרמ"א (ס"א ס"א). ראה ליקוטים יקרים (אות פו) צעטיל קטן (אות יב) והנהגת האדם להר"א ליזענסק (אות טו).

כג. קבלה בידינו, כי החכמה שלמד אדם מרבו – אינה מושגת באופן סופי אלא לאחר הפרידה מהרב. (חת"ס, פתיחה לדרוש ש"ש תק"ע).

הצלחה ברוחניות ובגשמיות ליבלטאל בן מלכה והאימנוט בת דנקה.

ולע"נ יחיא זכריא בן עוואד ז"ל ורומיה בת סאלם ז"ל.